

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

проведення аналізу контрагентів
органами місцевого самоврядування
у сфері закупівель

станом на 20.12.2023
м. Київ

Ці Методичні рекомендації розроблені з метою сприяння у впровадженні органами місцевого самоврядування заходів проведення аналізу контрагентів у сфері закупівель.

Міжнародний досвід свідчить про те, що керівництво успішних і динамічно зростаючих компаній застосовує управління ризиками як в окремих функціональних сферах бізнесу, так і в межах всієї компанії (корпорації). Таким чином, під час здійснення публічних закупівель одними із важливих завдань органів місцевого самоврядування є застосування інструментів мінімізації виявлених ризиків та аналіз контрагентів. Оскільки під час придбання товарів, робіт і послуг витрачаються кошти місцевих бюджетів, важливим є запобігання співпраці з недоброчесними контрагентами та проявам корупції у сфері закупівель.

Ці Методичні рекомендації мають інформаційно-роз'яснювальний характер, не встановлюють правових норм, розраховані для використання у роботі посадових осіб місцевого самоврядування та передбачають примірний порядок проведення аналізу контрагентів у сфері закупівель.

У цих Методичних рекомендаціях терміни вживаються у таких значеннях:

договір про закупівлю (далі – договір)	господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі та передбачає платне надання послуг, виконання робіт або придбання товару
ініціатор закупівлі	структурний підрозділ, за ініціативою якого здійснюється придбання товарів, робіт і послуг
замовник	орган місцевого самоврядування, який здійснює закупівлі відповідно до Закону України "Про публічні закупівлі"
контрагент	фізична особа, фізична особа – підприємець чи юридична особа, з якою орган місцевого самоврядування має намір встановити договірні відносини або вже має такі договірні відносини
корупційний ризик	імовірність вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, що негативно вплине на діяльність органу місцевого самоврядування
переможець процедури закупівлі	учасник, тендерна пропозиція якого відповідає всім критеріям та умовам, що визначені у тендерній документації, і визнана найбільш економічно вигідною, та якому замовник повідомив про намір укласти договір, або учасник, якому замовник повідомив про намір укласти договір за результатами застосування переговорної процедури закупівлі
публічна закупівля	придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому Законом України "Про публічні закупівлі", та з урахуванням Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178
суб'єкт господарювання	учасник господарських відносин, який здійснює господарську діяльність, спрямовану на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність

Уповноважена особа з публічних закупівель (далі – Уповноважена особа)

службова (посадова) чи інша особа, яка є працівником замовника і визначена відповідальною за організацію та проведення процедур закупівлі / спрощених закупівель згідно із Законом України “Про публічні закупівлі” на підставі розпорядчого рішення замовника або трудового договору (контракту)

орган місцевого самоврядування

сільська, селищна, міська рада; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; районні та обласні ради

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України “Про публічні закупівлі”.

Зміст

1. Загальні положення	7
2. Особливості проведення аналізу потенційних контрагентів у процедурах публічних закупівель	8
<i>2.1. Підготовка тендерної документації та розгляд тендерних пропозицій</i>	9
<i>2.2. Проведення аналізу потенційних контрагентів</i>	11
<i>2.3. Взаємодія структурних підрозділів при аналізі контрагентів</i>	13
<i>2.4. Визначення переможця процедури закупівлі та особливості підписання договору</i>	14
3. Проведення аналізу потенційних контрагентів при укладенні прямих договорів	15
4. Антикорупційне застереження	17
5. Відомості для перевірки	18
6. Зберігання матеріалів проведення аналізу контрагентів	20
7. Перелік інформаційних ресурсів для проведення аналізу потенційних контрагентів	21
8. Додаток “Чек-лист аналізу потенційного контрагента”	24
9. Перелік нормативно-правових актів, які регулюють проведення закупівель	23

1.

Загальні положення

Придбання товарів, робіт і послуг органами місцевого самоврядування необхідно здійснювати з дотриманням вимог Закону України "Про публічні закупівлі" (далі Закон), з урахуванням Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 (далі – Особливості), та інших нормативно-правових актів, прийнятих на виконання Закону, та відповідно до річного плану закупівель на основі розрахунків видатків до кошторису на відповідний рік.

З метою зниження корупційних ризиків при здійсненні закупівель органам місцевого самоврядування рекомендується проводити аналіз контрагентів.

Аналіз контрагентів проводиться, щоб:

- ✓ встановити, чи не спричиняє укладення договору з потенційним контрагентом корупційних ризиків для органу місцевого самоврядування;
- ✓ перевірити, чи не призведе укладення договору до порушення норм антикорупційного законодавства;
- ✓ переконатися, що контрагент є добросовісним, співпраця з яким не призведе до репутаційних, фінансових чи інших втрат для органу місцевого самоврядування.

Задля ефективного проведення закупівлі товарів, робіт та послуг, а також проведення аналізу контрагентів на підставі єдиних та зрозумілих правил в органі місцевого самоврядування рекомендується, зокрема:

- визначати Порядок здійснення закупівель товарів, робіт та послуг та укладення договорів (далі Порядок);
- передбачити в положеннях про структурні підрозділи органу місцевого самоврядування, які будуть задіяні у розгляді тендерних пропозицій (пропозицій), повноваження щодо проведення аналізу контрагентів (у разі потреби);
- передбачити в посадових інструкціях посадових осіб органу місцевого самоврядування, які будуть задіяні у розгляді тендерних пропозицій (пропозицій), проведення аналізу контрагентів (у разі потреби).

2.

Особливості проведення аналізу потенційних контрагентів у процедурах публічних закупівель

У цьому розділі надано рекомендації при здійсненні публічних закупівель із застосуванням електронної системи закупівель (конкурентні процедури, спрощені закупівлі).

Під час формування річного плану закупівель важливо правильно обрати порядок проведення закупівлі. Для цього органи місцевого самоврядування, як замовники, мають керуватися положеннями Закону та Особливостей.

Рекомендуємо проводити закупівлі шляхом застосування конкурентних процедур, у тому числі відповідно до пункту 10 Особливостей, за процедурою відкритих торгів з особливостями, адже це значно знижує ризик придбання товарів, робіт і послуг у недобросовісних контрагентів. Окрім того, провести аналіз таких суб'єктів значно легше.

З метою усунення можливих збитків від співпраці з недоброчесними контрагентами в органі місцевого самоврядування рекомендуємо запровадити політику "належної обачності" (Due Diligence).

→ **Due Diligence** – це процедура незалежної перевірки суб'єкта господарювання.

Недоброчесні контрагенти – це завжди потенційний ризик як для органу місцевого самоврядування, так і для будь-якого іншого замовника відповідних товарів, робіт та послуг. Адже такі особи можуть схилити посадових осіб місцевого самоврядування до порушення законодавства, внутрішньої політики та/або процедур.

Поширеним чинником корупційних ризиків у сфері публічних закупівель є відсутність в органі місцевого самоврядування комплексних політик та процедур, які передбачають розподіл функцій між структурними підрозділами для ефективного планування, організації та здійснення публічних закупівель, збереження активів органу місцевого самоврядування, запобігання корупційним діям, а також вчасне їх виявлення.

Головними інструментом для мінімізації цих ризиків є розподіл функцій, який унеможливує концентрацію повноважень у межах одного структурного підрозділу (відповідальної особи) під час формування потреби у товарах, роботах чи послугах та надання переваги тому чи іншому учаснику при розгляді тендерних пропозицій (пропозицій); проведення внутрішнього (та періодичного зовнішнього) аудиту для оцінки виконання договорів, а також проведення аналізу потенційних контрагентів.

2.1. Підготовка тендерної документації та розгляд тендерних пропозицій

На етапі підготовки тендерної документації під час підготовки проекту договору про закупівлю рекомендується чітко прописати порядок вирішення спорів у разі неналежного виконання сторонами умов договору. Необхідно визначати конкретні розміри та підстави для застосування штрафних санкцій – пеню або штраф.

Тендерна документація повинна містити проект договору про закупівлю з обов'язковим зазначенням порядку змін його умов.

Під час підготовки проекту договору рекомендується додати до його редакції антикорупційне застереження відповідно до розділу 4 цих Методичних рекомендацій.

Уповноважена особа під час організації та проведення процедури закупівлі повинна забезпечити об'єктивність і неупередженість процесу організації та проведення процедур закупівель / спрощених закупівель в інтересах органу місцевого самоврядування.

Задля поліпшення якості підготовки тендерної документації, коректності розрахунку очікуваної вартості товарів, робіт / послуг, зниження ризику співпраці з недобросовісними контрагентами рекомендується залучати до організації роботи з проведення публічних закупівель в органі місцевого самоврядування працівників інших структурних підрозділів.

- Так, відповідно до частин одинадцятої та дванадцятої статті 11 Закону для підготовки тендерної документації та/або оголошення про проведення спрощеної закупівлі та вимог до предмета закупівлі за рішенням замовника Уповноважена особа може залучати інших працівників замовника.
- За рішенням замовника може утворюватися робоча група у складі працівників замовника для розгляду тендерних пропозицій / пропозицій. У разі утворення робочої групи Уповноважена особа є її головою та організовує її роботу.
- Робоча група бере участь у розгляді тендерних пропозицій / пропозицій, у проведенні переговорів у разі здійснення переговорної процедури, а рішення робочої групи має дорадчий характер.

Питання утворення робочої групи також врегульовано Примірним положенням про уповноважену особу, затвердженим наказом Міністерства економіки України від 08.06.2021 № 40 (далі – Примірне положення).

- Так, відповідно до пункту 2.7 розділу 2 Примірного положення у рішенні про утворення робочої групи замовнику рекомендується визначити перелік працівників, що входять до складу робочої групи, та уповноважену особу, яка буде головою, у разі якщо в замовника призначено кілька уповноважених осіб.

У разі утворення робочої групи рекомендуємо включити до її складу уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції (далі – Уповноважений з питань запобігання корупції).

Якщо в органі місцевого самоврядування робоча група не створюється, то з метою забезпечення більш ретельної перевірки відповідності поданої тендерної пропозиції (пропозицій) вимогам тендерної документації рекомендується такий алгоритм дій¹.

Під час розгляду пропозицій учасників Уповноважена особа звертається до ініціатора закупівлі та/або будь-якого іншого структурного підрозділу органу місцевого самоврядування з проханням:

- надати інформацію стосовно відповідності поданої тендерної пропозиції (пропозицій) вимогам тендерної документації щодо технічних, якісних та кількісних характеристик предмета закупівлі (технічній специфікації);
- провести перевірку тендерної пропозиції (пропозицій) на відповідність іншим вимогам тендерної документації (наприклад, кваліфікаційним), перевірки правильності розрахунків ціни тендерної пропозиції, виконання учасниками арифметичних дій у специфікаціях, кошторисах, ремонтних та/або будівельних відомостях тощо, у разі закупівлі робіт або послуг з поточного ремонту тощо.

Ініціатор закупівлі та/або структурний підрозділ органу місцевого самоврядування, до якого звернулася Уповноважена особа, в межах своєї компетенції за результатами перевірки тендерної пропозиції (пропозицій) надає інформацію з підтвердженням відповідності або детальним описом невідповідностей.

- ➔ Форму та строки надання інформації про відповідність / невідповідність тендерної документації рекомендується передбачити в Порядку з урахуванням вимог законодавства

Уповноважена особа розглядає тендерну пропозицію (пропозиції) на відповідність вимогам тендерної документації (оголошенню про проведення спрощеної закупівлі) з урахуванням інформації ініціатора закупівлі або будь-якого іншого структурного підрозділу органу місцевого самоврядування.

¹. Алгоритм дій є примірним і може бути зміненим з урахуванням особливостей структури органу місцевого самоврядування.

2.2. Проведення аналізу потенційних контрагентів

Проводити аналіз потенційних контрагентів при здійсненні публічних закупівель (конкурентні процедури, спрощені закупівлі) рекомендуємо після оцінки електронною системою закупівель пропозицій учасників, які беруть участь у процедурі закупівлі, під час їх розгляду з урахуванням норм Закону.

Окрім того, радимо здійснювати аналіз субпідрядників / співвиконавців, у разі якщо потенційний контрагент має намір залучити їх спроможності в обсязі не менше ніж 20 відсотків від вартості договору про закупівлю у випадку закупівлі робіт або послуг.

До проведення аналізу рекомендується залучати Уповноваженого з питань запобігання корупції, адже це сприятиме здійсненню більш повного, глибокого та фахового аналізу потенційних контрагентів.

Відповідно до частини першої статті 13-1 Закону України "Про запобігання корупції" уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції утворюються (визначаються), зокрема, в апаратах Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських рад, Севастопольської міської ради, секретаріаті Київської міської ради.

У разі якщо орган чи установа не належить до переліку, передбаченого частиною першою статті 13-1 Закону України "Про запобігання корупції", вимога щодо утворення уповноваженого підрозділу або визначення уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції не застосовується, однак це не позбавляє керівника такої юридичної особи права утворити в структурі уповноважений підрозділ або призначити (визначити) особу, відповідальну за запобігання та виявлення корупції.

Типове положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції, затверджене наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 27.05.2021 № 277/21, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 14.07.2021 за № 914/36536 (далі – Типове положення), надає широке коло функцій для попередження корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень як у внутрішніх процесах діяльності організації, так і під час зовнішньої взаємодії. Це стосується, зокрема, проведення аналізу потенційних та наявних контрагентів організації.

Право проводити аналіз потенційних та наявних контрагентів відповідного органу і надавати інформацію про них керівникові відповідного органу надано уповноваженому підрозділу (уповноваженій особі) з питань запобігання корупції (підпункт 12 пункту 1 розділу III Типового положення).

Перевірка інформації щодо потенційних контрагентів здійснюється виключно в рамках законодавства та з використанням відкритих джерел інформації.

Перелік інформаційних ресурсів, які рекомендовано використовувати для проведення аналізу потенційних контрагентів, наведено у розділі 7 цих Методичних рекомендацій.

Строки проведення аналізу потенційних контрагентів Уповноваженим з питань запобігання корупції рекомендується передбачити у Порядку.

До проведення аналізу потенційних контрагентів можна залучати й інші структурні підрозділи органу місцевого самоврядування.

Аналіз наявних контрагентів можна проводити на будь-якому етапі виконання раніше укладених договорів для врахування його результатів під час оцінки корупційних ризиків у діяльності органу місцевого самоврядування.

Обсяги та строки проведення аналізу наявних контрагентів рекомендується передбачити у Порядку.

2.3. Взаємодія структурних підрозділів при аналізі контрагентів

З метою аналізу контрагентів у сфері публічних закупівель органу місцевого самоврядування **рекомендується передбачити такий алгоритм дій²**.

- Уповноважена особа під час розгляду тендерних пропозицій на відповідність вимогам тендерної документації службовою запискою надсилає Уповноваженому з питань запобігання корупції інформацію щодо найменування закупівлі, посилання на неї в електронній системі закупівель та учасника (учасників) закупівлі.

Строки передачі таких даних рекомендується передбачити у Порядку.

- Уповноважений з питань запобігання корупції після отримання інформації від Уповноваженої особи проводить аналіз учасника (учасників) закупівлі за чек-листом, що додається.

Після цього Уповноважений з питань запобігання корупції вказує за наявності інформацію, що дає підстави не здійснювати закупівлю у потенційного контрагента та описує усі виявлені індикатори ризику, що можуть бути враховані Уповноваженою особою під час прийняття рішення про визначення переможця процедури закупівлі.

- Про наявні застереження щодо учасника (учасників) закупівлі Уповноважений з питань запобігання корупції інформує Уповноважену особу та керівника.

Форму застереження (службова записка, довідка про результати проведення аналізу контрагентів тощо) та строки підготовки застереження рекомендується передбачити у Порядку.

Строки проведення аналізу потенційних контрагентів рекомендується передбачити у Порядку.

У разі якщо Уповноважений з питань запобігання корупції у визначений строк не надав інформацію про застереження щодо учасника (учасників) закупівлі, вважається, що такі застереження відсутні.

². Алгоритм дій є примірним.

2.4. Визначення переможця процедури закупівлі та особливості підписання договору

Уповноважена особа розглядає тендерну пропозицію (пропозиції) на відповідність вимогам тендерної документації з урахуванням інформації ініціатора закупівлі та Уповноваженого з питань запобігання корупції.

Підстави відмови в участі у процедурі, відхилення тендерної пропозиції та недопущення до переговорної процедури передбачені Законом. Так, частина перша статті 17 Закону та пункт 47 Особливостей визначають перелік підстав, що зобов'язують замовника відхилити тендерну пропозицію учасника процедури закупівлі або відмовити в участі у переговорній процедурі закупівлі.

У разі якщо Уповноважена особа з питань запобігання корупції виявить, що тендерну пропозицію подано учасником процедури закупівлі, який є пов'язаною особою з іншими учасниками процедури закупівлі та/або з уповноваженою особою (особами), та/або з керівником замовника, то тендерна пропозиція такого учасника процедури закупівлі має бути відхилена (підпункт 7 пункту 47 Особливостей).

Після визначення переможця процедури закупівлі керівник ініціює укладення договору у строки, визначені законодавством.

Строки та порядок укладення таких договорів визначаються Законом, Особливостями та актами органу місцевого самоврядування.

Органу місцевого самоврядування рекомендується визначити у локальних актах перелік структурних підрозділів, які погоджують проекти договорів про закупівлю перед їх підписання керівником.

Зокрема, це можуть бути:

- уповноважена особа;
- уповноважений з питань запобігання корупції;
- керівник бухгалтерської служби;
- керівник юридичної служби.

Варто пам'ятати, що відповідно до абзацу другої частини другої статті 13 Закону України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України" правочин, стороною якого є суб'єкт господарювання, місцезнаходженням (місцем проживання) якого є тимчасово окупована територія, є нікчемним .

3.

Проведення аналізу потенційних контрагентів при укладенні прямих договорів

Проведення закупівлі без використання електронної системи закупівлі (укладення прямих договорів) є найбільш поширеним видом закупівель в органах місцевого самоврядування, однак містить найбільше ризиків співпраці з недобросовісними контрагентами.

У разі проведення таких закупівель органом місцевого самоврядування рекомендується користуватися Примірною методикою визначення очікуваної вартості предмета закупівлі, затвердженою наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 18.02.2020 № 275.

Наприклад, метод розрахунку очікуваної вартості товарів / послуг шляхом порівняння ринкових цін є одним із найбільш дієвих для визначення замовником очікуваної вартості предмета закупівлі.

Користуючись ним, замовнику варто направити не менше ніж три письмових запити цінових пропозицій (електронною поштою) виробникам, офіційним представникам та дилерам, постачальникам конкретного товару, надавачам послуг. Із отриманих пропозицій замовник має обрати найвигіднішу цінову пропозицію та укласти договір.

Проведення аналізу потенційних контрагентів при укладенні таких договорів є необхідним, оскільки ресурсів на нього витрачається значно менше, ніж на усунення можливих збитків від співпраці з недобросовісними контрагентами.

Аналіз потенційних контрагентів рекомендуємо проводити за таким алгоритмом³.

Уповноважена особа та/або ініціатор закупівлі надає Уповноваженому з питань запобігання корупції інформацію щодо найменування товару, робіт, послуг, які плануються до закупівлі, а також інформацію про потенційного контрагента (контрагентів).

Після отримання інформації Уповноважений з питань запобігання корупції проводить аналіз потенційного контрагента (контрагентів) за чек-листом, що додається. Вказує наявності інформацію, що дає підстави не здійснювати закупівлю у такого суб'єкта, та описує усі виявлені індикатори ризику.

Про результати аналізу та наявні застереження Уповноважений з питань запобігання корупції інформує Уповноважену особу та/або ініціатора закупівлі, а також керівника.

У разі якщо Уповноважений з питань запобігання корупції у визначений строк не надав інформацію про застереження щодо потенційного контрагента, вважається, що такі застереження відсутні.

³ Цей алгоритм дій є примірним.

Форму застереження та строки проведення аналізу потенційних контрагентів рекомендується передбачити у Порядку.

Укладення прямого договору рекомендується лише після встановлення актуальної ціни предмета закупівлі у порівнянні із річним планом закупівель.

До підписання прямого договору Уповноважений з питань запобігання корупції здійснює аналіз його змісту та умов і може рекомендувати включити до договору антикорупційне застереження.

4. Антикорупційне застереження

Антикорупційне застереження — форма публічного застереження, направленою на мінімізацію корупційних ризиків при взаємодії з контрагентами, яке зобов'язує сторони договору виконувати вимоги антикорупційного законодавства, а саме утримуватися від дій, які кваліфікуються як прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди та інших дій, що порушують вимоги законодавства; містить зобов'язання щодо відмови від недоброчесного стимулювання співробітників; можливість достроково розірвати договір, вимагати відшкодування завданого збитку у випадку порушення вимог антикорупційного законодавства, що розцінюється як істотне порушення умов договору, відсутність конфлікту інтересів та зв'язків із особами, уповноваженими на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування.

Антикорупційні застереження в договорах можуть, зокрема, включати:

- ✓ положення щодо обов'язку дотримання сторонами договору вимог антикорупційного законодавства;
- ✓ положення про відсутність конфлікту інтересів та зв'язків із особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також вимогу повідомляти в разі зміни будь-якої із цих обставин;
- ✓ право на розірвання договору у випадку порушень антикорупційного законодавства контрагентом;
- ✓ обов'язкове інформування сторін договору про факти порушення антикорупційного законодавства;
- ✓ положення про відшкодування збитків, якщо в результаті порушення антикорупційного законодавства, антикорупційного застереження працівниками контрагента замовнику спричинені збитки;
- ✓ положення щодо обов'язку збору доказів, які підтверджують вину сторони договору для притягнення її до відповідальності, відшкодування збитків.

Орган місцевого самоврядування може розробити типову форму договору, яка містить антикорупційне застереження.

З метою підготовки антикорупційного застереження в договорі Уповноважений з питань запобігання корупції може взаємодіяти з юридичною службою органу місцевого самоврядування.

5. Відомості для перевірки

При здійсненні аналізу потенційних ділових партнерів рекомендуємо перевірити:

- ✓ наявність відомостей про контрагента у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (крім нерезидентів);
- ✓ засновників та кінцевого бенефіціарного власника контрагента, у тому числі кінцевого бенефіціарного власника його засновника;
- ✓ перебування контрагента у стадії припинення, банкрутства або ліквідації;
- ✓ наявність чи відсутність відомостей про юридичну особу в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;
- ✓ наявність чи відсутність відомостей про службову (посадову) особу контрагента, яка уповноважена представляти інтереси такого контрагента, в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;
- ✓ наявність / відсутність судових справ стосовно контрагента (у разі наявності, варто з'ясувати обставини справи);
- ✓ притягнення контрагента протягом останніх трьох років до відповідальності за порушення, передбачене пунктом 4 частини другої статті 6, пунктом 1 частини першої статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів тендерів;
- ✓ наявність відомостей про те, що контрагент є особою, до якої застосовано санкцію у виді заборони на здійснення у неї публічних закупівель товарів, робіт і послуг згідно із Законом України "Про санкції";
- ✓ перебування контрагента та його кінцевого бенефіціарного власника у "санкційних списках";
- ✓ наявність ознак, що свідчать про те, що контрагент є пов'язаною особою з іншими учасниками процедури закупівлі, та/або з уповноваженою особою (особами), та/або з керівником замовника;
- ✓ наявності у контрагента, який є учасником публічної закупівлі, антикорупційної програми чи уповноваженого з реалізації антикорупційної програми, якщо вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) або робіт дорівнює чи перевищує 20 мільйонів гривень;
- ✓ наявності у контрагента податкового боргу, податкової застави та/або арешту його майна;

- ✓ відповідність діяльності суб'єкта господарювання згідно з Національним класифікатором України "Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010" предмету закупівлі;
- ✓ наявність у контрагента ліцензії на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, чи документа дозвільного характеру.

**Вказаний вище перелік не є вичерпним.
Окрім того, рекомендуємо звернути увагу на:**

- дату взяття на облік платника податків потенційного контрагента;
- місце реєстрації та місцезнаходження;
- розмір статутного капіталу (у разі якщо потенційний контрагент юридична особа);
- наявність великої кількості дискваліфікацій контрагента;
- низький рівень перемог та часте розірвання договорів у співвідношенні до загальної кількості закупівель, у яких взято участь, тощо.

При проведенні аналізу контрагента рекомендуємо перевірити його ділову репутацію, а також інші дані, які можуть поставити під сумнів доброчесність контрагента.

Під час проведення аналізу потенційного контрагента орган місцевого самоврядування має право звернутися за підтвердженням інформації, наданої учасником закупівель, до органів державної влади, підприємств, установ, організацій відповідно до їх компетенції.

Відсутність негативної інформації про контрагента не свідчить, що співпраця з ним не становить жодного корупційного ризику. Своєю чергою, негативна інформація не обов'язково вказує, що співпраця з особою становить корупційний ризик.

Виявлення тих чи інших ризиків за результатами аналізу потенційного контрагента не є підставою для відмови від подальшої співпраці, крім випадків, визначених законодавством.

6. Зберігання матеріалів проведення аналізу контрагентів

Матеріали проведення аналізу контрагентів зберігають відповідальні за його проведення суб'єкти в порядку і протягом строку, що встановлені керівником або відповідним локальним актом органу місцевого самоврядування.

Рекомендований строк зберігання таких матеріалів – не менше ніж 3 роки.

Керівник може забезпечити формування загальної бази контрагентів, яка зберігатиметься в системі документообігу органу місцевого самоврядування або на іншій платформі, доступній для всіх структурних підрозділів органу місцевого самоврядування, залучених до проведення аналізу контрагентів.

Оцифровані матеріали дадуть змогу накопичувати базу даних контрагентів органу місцевого самоврядування для спрощення подальшого проведення аналізу ділових партнерів.

7.

Перелік інформаційних ресурсів для проведення аналізу потенційних контрагентів

[Open Data Toolkits](#) – антикорупційний інструментарій на основі відкритих даних для перевірки бізнес-партнерів, моніторингу використання публічних коштів, відслідковування правомірності судових рішень тощо.

[Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань](#) – містить базу інформації про контрагента: відомості про реєстрацію, розмір статутного капіталу, перелік засновників, керівника, осіб, уповноважених представляти інтереси організації, зареєстроване місцезнаходження компанії, види діяльності, відокремлені підрозділи, перебування юридичної особи в процесі провадження у справі про банкрутство, санації чи припинення / реорганізації, місцезнаходження реєстраційної справи, дату відкриття виконавчого провадження щодо юридичної особи (для незавершених виконавчих проваджень) тощо. Для здійснення пошуку достатньо знати повне або скорочене найменування, а також можна знайти інформацію за кодом ЄДРПОУ (чи РНОКПП для фізичних осіб – підприємців).

[Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення](#), – містить відомості про осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, та про юридичних осіб, до яких застосовано заходи кримінально-правового характеру у зв'язку з вчиненням корупційного правопорушення.

[Рішення РНБО щодо застосування персональних, спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів \(санкцій\)](#) – містить відомості про підсанкційних осіб та компанії.

[Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування](#), – містить декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які подаються відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

[Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено справу про банкрутство](#), – містить відомості про суб'єктів підприємницької діяльності, стосовно яких триває або завершена процедура банкрутства, про стан провадження у справі про банкрутство та інші відомості з питань банкрутства.

[Єдиний державний реєстр судових рішень](#) – дає можливість знайти та проаналізувати судові справи за участю потенційного контрагента. Пошук здійснюється шляхом введення коду ЄДРПОУ організації у поле «Пошук за контентом».

[Вебпортал «Судова влада України»](#) – дає можливість знайти та проаналізувати інформацію про судові провадження за участю потенційного контрагента, в яких він був або є стороною по справі, просто ввівши його назву у поле «сторона по справі», або інші пошукові дані, якщо вони відомі.

Пошуковий сервіс “Реєстр платників ПДВ Інформаційного сервісу Державної податкової служби” – дає можливість знайти відомості про платників ПДВ шляхом пошуку за кодом ЄДРПОУ або РНОКПП за умови ідентифікації особи, яка бажає отримати такі відомості, з використанням засобів електронної ідентифікації.

Зведені відомості щодо спотворення результатів торгів (офіційний вебпортал Антимонопольного комітету) – дають можливість знайти відомості про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 1 частини першої статті 50, пунктом 4 частини другої статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, у вигляді спотворення результатів торгів (тендерів) та накладення штрафу.

Єдиний реєстр боржників – дає можливість знайти відомості про відкриті виконавчі провадження, органи, які видавали виконавчі документи, контактні дані виконавця, номер виконавчого провадження та категорію стягнення. Також цей ресурс дає можливість дізнатися про заборгованість контрагента із заробітної плати.

Єдиний державний вебпортал відкритих даних – містить публічну інформацію у формі відкритих даних та передбачає доступ до інформації органів влади з можливістю її наступного використання.

Інформація про фондовий ринок SMIDA – дає можливість знайти інформацію про діяльність українського фондового ринку та його учасників.

Автоматизована система виконавчого провадження – дає можливість знайти відомості про виконавче провадження.

Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів stockmarket – містить інформацію про діяльність емітентів цінних паперів.

Опендатабот – дає можливість доступу до державних даних та перевірки компаній, моніторингу судових справ.

Clarity Project – аналіз публічних закупівель і їхніх учасників – містить інформацію про потенційного контрагента – історію закупівель, виконання договорів, пов'язаних осіб, фінансування політиків, виконавчі провадження. Clarity Project, серед іншого, зручний у використанні для аналізу практики спільної участі у попередніх державних закупівлях.

Рішення для бізнесу YouControl – дає можливість отримати оптимальну кількість інформації про контрагента з різних державних реєстрів, які об'єднані в одній платформі. Варто зазначити, що повний функціонал доступний за платну підписку.

Перевірка контрагентів – досьє на бізнес Vkursi Pro – дає можливість отримати інформацію про контрагента.

Система пошуку та аналізу судової практики PravoSud – дає можливість здійснювати ефективний пошук та аналіз судової практики.

Державний вебпортал бюджету для громадян Open budget – містить інформацію про публічні фінанси та входить до складу платформи відкритих даних у сфері публічних фінансів Є-data.

Clarity App – містить рішення Антимонопольного комітету України та інформацію про моніторинги Державної аудиторської служби України. Крім того, Clarity App дає змогу перевірити закупівлі на наявність спрацювання автоматичних ризик-індикаторів. У Clarity App можна шукати будь-які рішення, просто сформувавши запит у пошуковому вікні.

Суд Контроль – надає можливість здійснювати контроль стану розгляду судових справ. Програма відслідковує прийняті судові рішення та призначені засідання за заданими параметрами.

Портал Prozorro – на цьому ресурсі зібрана повна аналітика про закупівлі, в картці постачальника можна перевірити дату його реєстрації, ідентифікувати компанії, які постійно беруть участь у торгах парами, перевірити, чи занесений контрагент у «чорний список» Антимонопольного комітету України, та багато іншого.

Інші допоміжні інформаційні ресурси.

Додаток
до Методичних рекомендацій
проведення аналізу контрагентів
органами місцевого
самоврядування у сфері
публічних закупівель
(підрозділ 2.3 розділу 2)

ЧЕК-ЛИСТ¹
аналізу потенційного контрагента
(заповнюється для кожного потенційного контрагента окремо)

1. Загальна інформація про потенційного контрагента

1. Найменування юридичної особи (прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи – підприємця, фізичної особи) _____
2. Код ЄДРПОУ (РНОКПП) _____
3. Місцезнаходження юридичної особи (місце проживання фізичної особи – підприємця, фізичної особи) _____
4. Дата взяття на облік платника податків _____
5. Перелік засновників (учасників) юридичної особи _____
6. Інформація про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи, у тому числі кінцевого бенефіціарного власника її засновника, якщо засновник – юридична особа _____
7. Розмір статутного капіталу юридичної особи _____

2. Інформація про перебування у “санкційних списках”

Перебування контрагента у “санкційних списках” (так/ні).

Перебування кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи у “санкційних списках” (так/ні)

3. Наявність підстав для відмови у закупівлі

№ з/п	Підстави для відмови у закупівлі	Відмітка про наявність
1	Наявність незаперечних доказів того, що контрагент пропонує, дає або погоджується дати прямо чи опосередковано будь-якій службовій (посадовій) особі замовника, іншого державного органу винагороду в будь-якій формі (пропозиція щодо найму на роботу, цінна річ, послуга тощо) з метою вплинути на прийняття рішення щодо визначення переможця процедури закупівлі або застосування замовником певної процедури закупівлі	
2	Відомості про юридичну особу внесено до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення	
3	Контрагента (його керівника) було притягнуто згідно із законом до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією	
4	Суб'єкт господарювання протягом останніх 3 років притягувався до відповідальності за порушення, передбачене пунктом 4 частини другої статті 6, пунктом 1 частини першої статті 50 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів тендерів	
5.	Фізична особа була засуджена за кримінальне правопорушення, вчинене з корисливих мотивів (зокрема, пов'язане з отриманням неправомірної вигоди та відмиванням коштів), судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку	

¹ Чек-лист є примірним. Органу місцевого самоврядування рекомендується затвердити форму такого документа відповідним локальним актом.

6.	Керівник контрагента був засуджений за кримінальне правопорушення, вчинене з корисливих мотивів (зокрема, пов'язане з отриманням неправомірної вигоди, шахрайством та відмиванням коштів), судимість з якого не знято або не погашено в установленому законом порядку	
7.	Контрагент є пов'язаною особою з іншими учасниками процедури закупівлі та/або з уповноваженою особою з публічних закупівель (особами), та/або з керівником замовника	
8	Контрагент визнаний у встановленому законом порядку банкрутом та стосовно нього відкрита ліквідаційна процедура	
9	У Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відсутня інформація, передбачена пунктом 9 частини другої статті 9 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань" (крім нерезидентів)	
10	Юридична особа, яка є учасником процедури закупівлі (крім нерезидентів), не має антикорупційної програми чи уповноваженого з реалізації антикорупційної програми, якщо вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) або робіт дорівнює чи перевищує 20 млн гривень (у тому числі за лотом)	
11	Керівника контрагента було притягнуто згідно із законом до відповідальності за вчинення правопорушення, пов'язаного з використанням дитячої праці чи будь-якими формами торгівлі людьми	
12	Контрагент чи його кінцевий бенефіціарний власник, член або учасник (акціонер) юридичної особи –контрагента є особою, до якої застосовано санкцію у виді заборони на здійснення у неї публічних закупівель товарів, робіт і послуг згідно із Законом України "Про санкції", крім випадку, коли активи такої особи в установленому законодавством порядку передані в управління АРМА	
13	Контрагент має заборгованість із сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) на дату проведення закупівлі, крім випадку, якщо такий контрагент здійснив заходи щодо розстрочення і відстрочення такої заборгованості у порядку та на умовах, визначених законодавством країни реєстрації такого учасника	

4. Виявлені індикатори ризику

№ з/п	Індикатори ризику ²	Відмітка про виявлений ризик
1	Наявність даних, що свідчать про зв'язок пов'язаних або близьких осіб контрагента з посадовими особами органу місцевого самоврядування, депутатами місцевої ради	
2	Виявлені випадки невиконання суб'єктом господарювання умов господарських договорів, у тому числі укладених з третіми особами	
3	Наявність діючих виконавчих проваджень стосовно контрагента	
4	Наявність кримінальних проваджень стосовно контрагента (фізичної особи, фізичної особи – підприємця, керівника юридичної особи, інших осіб, які здійснюють повноваження щодо управління діяльністю юридичної особи)	
5	Наявність судових справ щодо неналежного виконання або невиконання контрагентом господарських договорів	
6	Наявність проваджень у справах про порушення суб'єктом господарювання законодавства про захист економічної конкуренції за останні 5 років	
7	Наявність у контрагента податкової застави та/або арешту його майна	
8	Суб'єкт господарювання зареєстрований на території держави, віднесеної до переліку офшорних зон, відповідно до законодавства	

² Перелік індикаторів ризику не є вичерпним.

9	Часті зміни (більше ніж раз на 3 роки) керівників / акціонерів суб'єкта господарювання, місцезнаходження та основних видів діяльності (<i>необхідне підкреслити</i>)	
10	Місцезнаходження суб'єкта господарювання за адресою, за якою згідно із відкритими базами даних зареєстровані інші суб'єкти господарювання (понад п'ять)	
11	Виявлено велику кількість дискваліфікацій контрагента, низький рівень перемог та часте розірвання договорів у співвідношенні до загальної кількості закупівель, у яких взято участь	
12	Негативна ділова репутація суб'єкта господарювання або її власника (неправомірна поведінка, участь у корупційних схемах тощо) відповідно до інформації із медіа, відкритих баз даних тощо	
13	Діяльність суб'єкта господарювання згідно з Національним класифікатором України "Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010" не відповідає предмету закупівлі	
14	Надходження до органу місцевого самоврядування повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України "Про запобігання корупції" щодо контрагента	
15	Інше _____ _____	

Висновок: _____

9.

Перелік нормативно-правових актів, які регулюють проведення закупівель

1. Закон України "Про публічні закупівлі".
2. Закон України "Про запобігання корупції".
3. Господарський кодекс України.
4. Цивільний кодекс України.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 "Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування".
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 166 "Про затвердження Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків".
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 "Про ефективне використання державних коштів".
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1216 "Про особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій".
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.09.2020 № 822 "Про затвердження Порядку формування та використання електронного каталогу".
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2022 № 185 "Деякі питання здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану".
11. Наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 27.05.2021 № 277/21 "Про затвердження Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14.07.2021 за № 914/36536.
12. Наказ Міністерства економіки України від 08.06.2021 № 40 "Про затвердження Примірного положення про уповноважену особу".
13. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 18.02.2020 № 275 "Про затвердження примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі".
14. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 15.04.2020 № 708 "Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі", зареєстрований в Міністерстві юстиції України 09.06.2020 за № 500/34783.

